

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Adóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

A fuvardíjak.

(X) Fejérvármegye közgyűlése tegnap tárgyalta a kuriai bírásoknak a választási fuvardíjakra vonatkozó törvényszakszát. Megállapították, hogy a fuvardíj kilométerenkint 14 fillér, továbbá, hogy egy-egy fuvar legalább 4 korona legyen, de semmi esetre sem lehet nagyobb 8 koronánál.

Sok megye tulesett már a fuvardíjak megállapításán s ha a mienket a többivel összehasonlítjuk, se nagyon jónak, se nagyon rossznak nem találhatjuk. Sopronvármegye pl. oly magasra szabta a fuvardíjat, mintha a plutokráciának, a gazdag képviselőjelölteknek akarna kedvezni. Temesvármegye állandó választmánya már sokkal szebben járt el, azt határozta ugyanis, hogy a képviselőválasztások alkalmával fölmerülő fuvardíj költséget képez, minek folytán az egyes községek kötelesek a költségeket viselni. Ez a rendelkezés nem alapul ugyan a törvény betűjén, de meg-egyeznek annak szellemével.

Fejérvármegye közgyűlésének batározata a középúton halad.

Miért hozta a törvényhozás ezt az új törvényt, miért szabályozza a választást az aprólékos részletekig? Mindez az idők iele. A visszaélések, melyek az előbbi kormányok alatt történtek, oly visszataszítókká és undorítókká váltak, maga a választás, a szabad-nak csufolt képviselőválasztás,

annyira illuzóriussá vált, hogy az új kormány, a mely, úgy látszik, adósságot a tisztességre, kénytelen volt törvényt alkotni, hogy ez a hamatlan visszaéléseknek az élet eltompítsa. Volt törvény azelőtt is, a mely tiltotta a vesztegetést, de az csak arra való volt, hogy a bírásoknak tekintélyét aláassa. A Tisza Kálmán és Bánffy kaptafájára huzott lelkiismeretek ott és úgy bujtak ki a törvény betűje alól, a hol és a mint nekik tetszett. Szentestették a legbotránnyosabb visszaéléseket, a legigazságtalanabb és legundorítóbb vesztegetésekre ráhuzták a törvény paragrafusát, mely azt megengedett kiadásnak minősítette. Nagyon természetes, hogy mindez csak a kormányzati képviselőkkel történt. Az ellenzéken ülőkön elverték a port, a törvény nevében.

Most már ennek is vége lesz. Széll lefujt nekik.

De hát mindez csak foltozás ismét. A régi, rossz csizmát fejfelgetik, igazgatják, hogy pirulás nélkül állhassanak vele a világ személe elé.

Miért nem változtatnak gyökeresen a bajon? Minek alkotnak törvényt a fuvarbékéről, mért engedik meg egyáltalán, hogy a képviselőjelölt pénzt fizessen, a mibe a mandátuma került? Hiszen a képviselői állás bizalmi állás s ennek a bizalomnak legbiztosabb kritériuma az, ha önzetlenül adják? Miért ne lehetne nálunk is úgy, mint a külföldön mindenütt talál-

juk, hogy községenkint szavaznak. A szavazatszedő bizottság sorra járja az egyes községeket s a községhezán mindenki beadják szavazatát arra, a kit legméltóbbnak talál arra, hogy elveit az ország parlamentjében érvényesítse. Ott nem pazarolják a választók idejét, a kiknek nálunk talán napokat kell eltölteniük, hogy alkotmányos jogaikat gyakorolhassák, vagy mint Szapáry gróf miniszterelnöksége idején történt, a téli választásoknál, sokan el se mehettek a választásra. A Bánffy éra alatt meg nagyon jól tudjuk, hogy a választási központba való menetel volt legalkalmasabb arra, hogy a szavazók ezreit megfosszák alkotmányos jogaiktól, hogy velük oly kegyetlenségeket gyígyenek végbé, mik a mesebeli spanyol inkvizíciókhoz lehetnek csak hasonlók.

Nem volna-e annak a szavazatszedő bizottságnak éppen annyi, odafáradni a választókhoz, mint ezeknek hozzájuk. Illetőleg, ha ésszerűen gondolkozunk, nem sokkal helyesebb az, ha az a, mondjuk 5 emberből álló bizottság, elfárad a választókhoz, minthogy ezer és ezer ember menjen mértföldeket, fizessék a fuvardíjakat azért, a mit másként éppen úgy elérhetnének? Vagy talán így könnyebben történnek a szabálytalanságok? Nem hisszük, sőt nem nehéz belátni, hogy éppen ez a központba vándorlás oka a legtöbb visszaéléseknek.

Vagy talán attól félnek, hogy a ma-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Halottak ünnepén.

Et erit sepulchrum eius gloriosum

Is. 11. 10.

Gyászfátyolként borong az őszi köd a temetőn; a hűvös szellő szárnya alig lengeti a zizegő ág lombjait, talán hogy neszével fel ne keitse lenn az Urban békén szunnyadót.

Ébredjetek halottak! ünnep van ma, halálnak ünnepe: a mulandóság üli kaján diadalát élők felett. Két ősi ellenség, az élet és halál találkozik ma egy keskeny, át nem léphető mélység határain.

Ünnep fénye: fájdalomnak koszorúja, halvány sirvirág, nem a nyárnak lángoló sugára, verőfénye őszi hervadásnak ölelte át ifju érzellemmel s szerelmére kelyhe felderült.

Ezt is behullja innen-onnan a sárguló levél, megsiratni reáborul, mint élő fájdalom, a fűznek fáradt lombja és sápadt szemfödővel teríti be a tél.

Te is kijöttél, élő, holtak ünnepére, beszélni a sirokkal; vonz egy titkos nehézkedés varázsa, a végzetes örvény: s mig merengő szemed a felgyult lángokon el-széttekint ingó lábad, vigyázz, süpped, elmerülsz . . .

Mint álmok árnya bolygunk szótlánul a félhomálynak csendes utjain áhitatba, imába

fogódzva; mindenfelé csak könnyes szemek s vesztett remények búja ül a fonyadt arcokon.

Köszöntelek én is, testvéreimnek városa, temető! Tenger, mely az életnek kincsét, szennyét elnyeled, s a vihar után egyenlő csillogással ragyog sirhullámaid felett az égnek áldott napsugára, mint e mosolygó virág; alatta nyugosznak örömeink s bánatunk a hervadásnak csendes éjjelén.

Itt van felállitva trónod, nagy tanító, halál; arcodra veti fényét a sirokból feltűrő igazság világa. Ajkad néma, de a hideg párnákról felocsúdott vázák és az élőknek tántorgó árnyai, igen, mind jól megértenek.

Az Urtól van a te könyörtelen hatalmad, sötétség fejedelme, hogy legyőzzön az örök égi fény. Törvényed előtt meghajtja fejét az üres gőg, összeomlik a délceg erő, büszke akarat, elfoszlik a rang, s a megfakult hir, mint erőtlen sirás hangzik el a pusztaságnak végtelenjein, nincs élő, nincs, ki panaszos szavát megérténé. A fűsvénynek bagyadt kezéből rokon porba hull a boldogságnak átka, kincsei s csak terhétől könnyebbülve lépi át az üdvözültek fényes küszöbét, ha az élet betegségéből ki-gyógyul és zaklatott futása szent nyugalmat, csendes otthont kint talál a temetőn.

Hazug festett arcod elkélül, hű elvezet; büntől sötét testedet tépett koszorúddal felszivja majd a föld és jóllakik betegséggeddel. Oh bölcs, mily széles volt tudásod szemhatára, s a sirnak gödrén át nem hatol tekinteted?

Elsodor, ah érzem, engem is, téged is a halálnak zordon lehelete, mint e lehulló virágot itt a hűvös őszi szél s átülve bút és örömet, a sirba dönti táradt életünket.

Komor szavad borzasztóan igaz, némán beszélő enyészet. De sötét nyomán egy győzedelmes eszme villan át, fényes öltönyébe, halhatatlanságba öltözve az örökkévalóság és kiragadja a halálnak kezéből lelkeket.

Letekint ő a végtelenből ezen árnyakra, s ha szemei előtt a földi nagyság, pompa, fény csak ábránd és hű káprázat csupán, de el nem tiporja e csillámokat: az élet harcának romjaiból egy tiszta sugár reszket át a hirnek szárnyain örök idők felé: az anyag lelke, a tiszta szüz erény.

Ez az egyetlen örökség az élet viharaiából, mely, mint a szentély lámpája, a halálnak kopár ösvényein átvezet; könnyű a föld porától s rokonához, te hozzád vágyik, örök világosság. Erre tanít a halhatatlanságnak vigasztaló szava, hogy mint arándok-botra ráhajolva, karján Istenek trónjág felérj.

Jótéteménynek hívja őt a gazdag, tul a halandóság porán; alázatnak mondja elejtve koronáját a béna hatalom, kiábrándulva véres harcok jajain; üdítő tiszta vízként iszasa. kit életében égő szomjuság gyötört, az éveket meguntot telhetetlen vágy.

Legkönnyebb szemfödő a tiszta lelkiismeret. Örvendjetek élők, holtaknak sirjai örüljete: az

gyar választások vesztetni fognak ilyen formán régi nimbuszukból? Nem fogjuk látni és hallani az ittas ordító tömeget végigvonulni a falukon; nem gyönyörköd-hetünk azokban a parázsverekedésekben, melyet a zászlónyelekkkel oly hirtelenében rögtönöztek? Hiszen a mi választásaink mindig fölértek egy kisebbfajta háborúval, a melynek akárhány emberélet is áldozatul esett, a gyűlölet pedig, mely ilyenkor a különben legjobb viszonyban levő községek közt sokszor annyira elhatalmasodott, hogy esztendőik kellett a béke helyreállítására.

Örömmel hallottuk a tegnapi közgyűlésen báró Mannsdorf okos indítványát, ki szintér: a községenként való szavazás eszméje mellett szállott sikra.

Egyébiránt, mint a hírek szállanak, Széll Kálmán belügyminiszter is komolyan foglalkozik a választások ilyenét gyökeres reformálásával. Mindenesetre jobb volna, ha egyészen új eszmát szabhatna, mint ha a réginek életét foltozással huzza-halasztja.

Rendkívüli közgyűlés.

Fejérmegye törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt báró Fiák Pál főispán elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott. A gyűlésnek mindössze két tárgya volt, de azt is csak hősiessal tudták leörölni a dermesztően hideg levegőjű, fűtetlen tereben. Az a szigorú hidegség úgy megszáta a derék bizottságot, hogy a figyelmes szemlélő csupa beteg embereket vélt látni a zöld asztal körül.

Elsőben is a székház belügyét, a törvény-széki telekhivatal kilakoltatásának kérdését vették elő. A megyei hivatalok ugyanis alig férnek már meg az épületben, míg a szükségből odaköltöztetett telekhivatal a legkényelmesebb földszinti termeket foglalja el. A személyzet-szaporítás, egészségügyi tekintetek, meg sok

örök élet fili ma győzedelmi ünnepét a halálnak romjai felett! A boldogságnak enyhítő vizsgálatását önti lelkünk sebére a hit, mert telve van a sároknak reménye halhatatlansággal.

De csillag nélkül tekintni lenn a kietlen, örök éjben, oh az sorvasztó gondolat. Teljék be ma az örömnök világosságával lelketek; itt a csendes sirok ormain érint ihlete egy isteni sejtésnek: halálból a feltámadás!

Itt ébred fel, mint a szívnek ajtós imája, a gyógyító örök eszme s ajbeforrasztja az élet küzdelmeiben ejtett sebeket: a remény, édes dala egy szebb túlvilágnak.

Miért is csendülne meg a szívnek rejtekén, itju remény, ha nem lenné igaz, ha, mint a hajnalnak hasadtán, nyomdokaidon is egy új élet, egy szebb világ nem lobogna fel a csillag-ezreken.

Et erit sepulchrum eius gloriosum; és az ő sirja dicsőséges lesz. Így vigasztal a nagy prófétának szózata, tülven a hamvadásnak keserves éjjelén.

Mivel törpülnél emberi élet, ha a halál, hír s idő ködös határai felett nem élne egy magas reményed, hogy a föld porába sülyedt tekintetedet felemelj, a szenvedések hétköznapjain erőt, vigasztalást meríts és törekvésednek fényes szárnyait kibontva az örök nap felé emelkedjél.

Kigyulnak fenn a csillag-seregek, mint a mécsvilágok itt a szentelt sirokon, s köszöntik egymást a reménynek biztató dalával: az eszme örök, álmódjatok édesen halottak feltámadásról, egy szebb túlvilágról!

Cserei József.

más egyéb körülmény sűrűsége kívánja a megfelelő rendezést, ennél fogva tehát addig is, míg a sokszor emlegetett igazságügyi palota (óh!) felépül, felterjesztést tesznek a bel- illetve az igazságügyminiszterhez, hogy a telekhivatal elhelyezéséről mielőbb kegyesen gondoskodjék. A javaslatot a bizottság egyhangulag elfogadta s a törvényhatóság nevében egy küldöttség fogja a feliratot a miniszterek elé juttatni, mely küldöttségnek a főispán vezetése alatt tagjai lesznek: gr. Csátráky Antal, Huszár Ágoston alispán, Verebi Végh István és a megyebeli orsz. képviselők.

Következett az állandó választmány előterjesztése a képviselőválasztási fuvardijakra vonatkozólag. A választmány már ki is dolgozta az erre vonatkozó szabályrendeletet, melyet most jóváhagyás végett terjeszt a bizottság elé. E szerint kilométerenkint 14 fillér fuvardij lesz megállapítandó, olyanformán azonban, hogy 4 koronánál kevesebb és 8 koronánál több kocsifuar nem számítható még az esetben sem ha a választók esetleg több napot lesznek kénytelenek uton, illetve a választás színhelyén tölteni. Egy kocsin legalább három polgártárs lesz elhelyezendő, a hol pedig vonat- vagy hajóközlekedés van, ott jegyet kapnak a mélyen tisztelt választók. Ezen szabályrendelet jogerőre emelkedésétől számítva 3 évig érvényes. (Ugy lehet akkorra vagy újabb választási törvényt alkotnak, vagy pedig föltalálják az önműködő szavazógépet.)

Báró Mannsdorf Géza általánosságban szól a javaslatához, melyet úgy etikai, mint gyakorlati szempontból helytelennek, sőt abszurdumnak tart. Ő ideális szempontból fogja fel a választások tisztaságának megővését, mely kétségtelenül legszebb joga minden állampolgárnak. Arra kell törekednünk, hogy itt az erkölcsi igazság teljes egészében érvényesüljön, nem pedig, hogy a választás közönséges üzletté alacsonyuljon, a régi módszerrel szemben azzal a különbséggel, hogy most törvénynyé, rendeltetésszerűen alkalmazzák. A választási törvényeket végig olvasva, vajmi kevés reményt merítünk belőlük arra nézve, hogy az új kormány jel-szava: a jog, törvény, igazság örvedetes valóságá váljék. A kuriai bíráskodásról szóló új törvény csak komplikálja a helyzetet. Ha csakugyan legszebb joga az a honpolgárnak, midőn szavazatát valakinek odaadja, s egyszersmind tényleges befolyást gyakorol az ország ügyeinek vezetésére, akkor miért sértik ennek a jognak seplőtlenességét az efféle üzleti intézkedésekkel? Az ő etikai érzékét mélyen sérti az midőn látja, hogy pénzen szerzett fuvarral kell jogainak gyakorlásához vezetni a népet. Választás ugyanis csak egyszer van minden őt esztendőben, akkor pedig minden polgár meghozhatja hazafiai kötelességének azt a csekély áldozatot. Ilyen fuvar-intézményre nincs példa egész Európában. Ha ezt a törvényt meg nem változtatják, úgy megbestelenítik, lealacsonyítják a választói jogot, mert bérelt, megfizetett lesz a választó polgár. De gyakorlati szempontból is kivihetetlen és célszerűtlen ez a tervezet, mert ha — mint valószínű — a forspont rendszer alapján csinálják, akkor a kormánypárti kortesben mindenesetre lesz annyi böles előrelátás, hogy az összes fogatokat jó eleve felfoglalja a tulajdon emberei részére; ha pedig a választókat adják a fuvardiját, megint csak ott leszünk, a hol ennelötte. Egyéb megjegyzéseit különben majd akkor mondja el, ha a legközelebbi rendes közgyűlésen tárgyalni fogják a hevesi átíratot, egyelőre csupán azt

konstatálja, hogy a törvényen változtatni kell. Nem fogadja el a javaslatot.

A főispán tévesnek tartja a biz. tag. fejtegetését. A képviselőjelölt nem köteles fizetni a fuvardijakat. A ki öntudatosan akarja jogait gyakorolni, az ezental is mehet a maga költségén. A törvény csak az eddigi visszaéléseket akarja megszüntetni, mikor fuvardij címén néha horribilis összegeket számítottak, most pedig megbüntetik azt a választót, a ki ezen a czímen pénzt fogad el. Ezt a törvényt már az a körülmény is ajánlja, hogy az összes pártok egyértelmű hozzájárulásával hozatott s bár ezen alakjában — elismeri — még mindig nem tökéletes, de igen sokat javít az eddigi állapotokon.

A közgyűlés a javaslatot illetve a már kidolgozott szabályrendeletet úgy általánosságban mint részleteiben változatlanul elfogadta.

UJDONSÁGOK.

— Személyi hír. Dr. Steiner Fülöp megyés püspök erdélyi utjából hazaérkezett.

— Halottak emléke. A most következő esztőtörtökön lesz Halottak napja, az elköltöztek emlékeztetének megható ünnepe. A megelőző estén egy a székesegyházban, mint a felsővárosi Szt. Sebestyén templomban 6 órakor litánia lesz, mely után a hívők a temetőbe vonulnak, hogy szerettek sírját megkoszorúzzák s azokon az örök életet jelképezőn, világosságot gyújtsanak. Csütörtökön, Halottak napján dr. Steiner Fülöp megyés püspök személyesen tartja a gyászistenmisztet a székesegyházban d. e. 9 órakor. A mise végzetével K. Horváth István belvárosi plebános szent beszédet mond.

— Katonák esküje. Holnap, Mindenszentek napján lesz az október elején bevonult ujonczok eskütétele és pedig a honvédek a felsővárosi laktanyában 8 órakor, hol a szertartást Szabó Gyula segédlelkész végzi, 10 órakor pedig a közöshadseregbelieké a budai-uti József főherczeg laktanya udvarán, hol Jelinek Antal segédlelkész tart istenitisztet a szentbeszédet.

— Rendkívüli közgyűlés a városnál. Székesfejérvár szab. kir. város törvényhatósága tegnap Havranék József polgármester elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott. A gyűlés első tárgya volt az ipolyság-észtergom-székesfejérvári állami ut székesfejérvári szakaszának átadása és a budapest-gráci ut megfelelő szakaszának átvétele. A polgármester konstatálja, hogy a miniszteri leirat szerint eszközöndő csere a városra nézve több tekintetből kedvezőtlen lenne. Ugyanis a városi kezelés alatt álló lovasberényi uton 400 forintára fedanyaggal több van, mint a budai, továbbá a budai utra vonatkozó kavicsszállítási szerződés a miénkél sokkal kedvezőtlenebb. Ajánlja, miszerint a miniszterhez felirat intéztessek, hogy a már az uton levő fedanyag értékétöbbletét a törvényhatóságnak megtérítse, s az állam jelenlegi szállítási szerződését terjessék át az újonan átadandó lovasberényi utra. A közgyűlés az indítványt helyesléssel elfogadja. — Következett az aggok és szegények élelmezési árlejtésének jóváhagyása. A nyers anyagok szállítását a megejtett árverésen Schwarcz Márkus nyerte el, azonban Ofner Mór egy a tanácshoz intézett kérvényében a szállítást ugyanazon feltételek mellett a maga részére kéri kiadni,

azon indokolással, hogy amaz, mint őszeres nem is olyan megbízható mint ő, a ki már hosszabb ideig kielégítően látta el az élelmezést. E közben pedig a versenyzők között egy kis csönnes „megegyezés” létesült, olyképpen, hogy Schwarz a szállítást 100 forintért Nováknak engedte át, ki újabb 200 frt ellenében ismét Ofnernak adta át. K. Horváth István az az aggintézeti bizottság elnöke már az árlejtés alkalmával olyan jelenségeket vett észre, hogy az árverezőket nem a tiszta szándék, hanem a legsilányabb üzleti érdek vezeti, azért az árlejtés megsemmisítését és új árlejtés kitérését kéri, azon feltétellel, hogy az előbbiben résztvevők ebből kizárassanak. (Helyeslés.) Ha itt újból hasonló jelenségeket tapasztalásnak, akkor pedig ajánlja, hogy privát szerződést kössenek. A polgármester helyeslő felszólalása után a közgyűlés az indítványt elfogadja. — Végül a nőegylet kérvénye tárgyalatott, mely közvetlen a gyűlés előtt érkezett a tanácshoz, azonban az ügy sürgősségére való tekintetből a bizottság hozzájárulásával már most napirendre került. A nőegylet ebben a népkönyha czéljaira 1000 forint segélyt kér a törvényhatóságtól, melyet azonban a közgyűlés, tekintettel a változott viszonyokra és a házipénztár kimerültségére, ezuttal nem hajlandó kiutalni. Fölkéri ellenben a nőegylet vezetőségét, hogy a főzést az aggintézeti konyhában eszközöljék, úgy mint a mult esztendőben.

— **Dr. Major Ferencz** országgyűlési képviselőt az 1890-iki párisi világkiállítás alkalmából rendezendő nemzetközi mentőügyi kongresszus tiszteletbeli tagjává választotta a kongresszus intézősége.

— **Márkus Emília** bokrétája. Lapunk mult számában a színházi jubileumról szóló cikkbe egy kis sajtó hiba csuszott, a mennyei **Márkus Emiliáról** az állt ott, hogy „a polgármester meleg szavakkal és (1) bokrétával üdvözölte... Az a numerus merő tévedésből csuszott oda, mert a magunk részéről azt a bokrétát sem nem sokaltuk, sem nem keveseltük.

— **Gr. Széchenyi Ödönt** jubileuma alkalmából a csákvári ö. tüzoltó egylet is melegen üdvözölte. Kiváló hazánkfia most a következő sorokban mondott köszönetet a figyelmes csákvári tüzoltóknak:

Tekintetes Parancsnokság!

A csákvári ö. t. o. testület nevében a török császári hadseregben elért 25 éves jubileumom alkalmából hozzám intézett üdvözlő iratában rólam való szives megemlékezéséért fogadja legőszintébb és legmeghatottabb köszönetemet s kérem, egyidejűleg őszinte atyai jóindulatomat a testület összes szeretett tagjaival közölni; melyekkel maradtam a tek. Parancsnokságnak Konstantinápoly 1899. október 26.

honfiai üdvözléssel

Széchenyi basa

török császári altábornagy,
az ottomán tüzoltó ezred főparancsnoka.

— **Éremkiosztás és zárógyakorlat.** Vasárnap délután ment végbe a városi és vasuti tüzoltóságnál az 5, 10 és 15 éves szolgálati érmek kiosztása és ugyanez alkalommal tartotta a déli vasut kitűnően képzett tüzoltó csapata évi zárógyakorlatát. A városi ö. tüzoltóság a központi tanyán gyülekezett délután 2 órakor, hol **Reé István** főparancsnok szép beszédet intézett a kitüntettekhez. 15 esztendőes érmet kapott **Laufer** Lajos őrparancsnok és **Krausz** Soma; 10 éves érmet **Eiser** György őrparancsnok, továbbá **Király József** és **Duka** Ferencz tüzoltók. Innen a tüzoltóság, élén a főparancsnokkal, levonult a vasuti tüzoltóság tanyájára, hol megtekintették a **Gödl** Károly főparancsnok által vezetett mintaszerű zárógyakorlatot. Előbb azonban itt is kiosztották a szolgálati érmeiket.

A vasutiak közül 10 éves érmet kapott: **Gengler** János őrparancsnok; 5 éves érmet kaptak: **Gödl** Károly főparancsnok, **Szeibert** Sándor alparancsnok, **Németh** József szakaszparancsnok, **Bukács** Béla és **Reich** Károly őrparancsnokok, **Kovács** Mihály és **Vadász** József rajvezetők, **Horn** Ágoston és **Vadász** József érvezetők, továbbá: **Somogyi** István, **Pingüzer** János, **Kossorus** Imre, **Feigl** Sándor és **Unger** Imre szivatysuk. A zárógyakorlat befejezése után a tisztikart és az összes legénységet közös csoportban lefegykepezték, végül kedélyes mulatság zárta be a szép ünnepélyt.

— **A központi egyleti házra.** **Krencs** Ignác kanonok 10 részegy után 500 frtot befizetett.

— **Kinevezés.** A polgármester **Viniczay** Imrét, a városi számvevőségénél díjas számgyakornokká nevezte ki.

— **Babtisták.** **Kálozról** írja levelezőnk, hogy ott legujabban a baptisták gyülekezete kezd lábrakapni. A mult télen januárban és februárban két vándorapostol jött Kun-Szent-Mártonból. A kálozi kálvinisták nagy örömmel fogadták; őket hogy miben rejlik elégedettségüknek oka, nem tartozik ide. Tény azonban, hogy egy református vallású cipész egész nyáron oda volt „tanulni” és most itthon azon fáradozik, hogy a hitközséget megalakítsa. Alispáni határozattal engedélyt kapnak hónapról-hónapra és magán háznál gyülekeznek.

Ime! mire visznek az új egyházpolitikai törvények, a vallászsabadság annyira agyon-dicséért eszméi! Most egy suszter — a ki bizony okosabban tette volna, ha a kaptafájánál marad — fölkap az új vallás tanítójának veszőparipájára, összegabalyítja a maga egyszerű eszével az egész községet, csinál a kis bajból nagy bajt, kis ellenségeskedésből nagyot, elidegeníti a családokat, de még a családtagokat is egymá tól. Ilyen gyümölcsei vannak a szabadgondolkodásnak!

— **Visszatérés.** Megható jelenetek voltak tanui e hó 29-én **Kálos** lakói, a midőn **Varga** Jánosné, szül. **Győre** Julianna, **Molnár** Józsefné, szül. **Molnár** Erzsébet és özv. **Molnár** Jánosné együtt tértek vissza Kálvin felekezetéből a kath. anyaszentegyház kebelébe. A hitvallást **Radnich** Imre plebánus kezeibe tették le, a ki szép beszédet intézett hozzájuk. Így ismét két vegyes házassággal van kevesebb Kálozon.

— **Az ujonczok.** Több felől hallottuk már, hogy az ujonczok, mielőtt a szülői háztól elszakadva, három esztendőre idegenbe mentek, előbb a szent gyónáshoz és áldozáshoz járultak, hogy így a vallás vigasztalásával megerősítve, könnyebben bírják meg lelkiüket ott, a honnan annyian erkölcsileg tönkretéve térnek vissza az édes otthonba. **Kálozról** is hallunk ilyen hírt a mi mindenesetre igen szép világot vet a kálozi nép eleven hitéletére.

— **Tüzilárma.** Tegnap este 9 óra tájban a színházi tüzjelző állomásra kéménytűzet jelentettek a nádor-utcai Szepelt-féle házból. A nyomban értesített központi tűzörség egy géppel sietve kivonult, azonban még fele utjokban megállították őket, mert ekközben kiderült, hogy az egész lárma alaptalan. A tüzoltók erre szép csendben visszavonultak.

— **Gyilkosság a kukoriczában.** Az **Abá** község mellett levő **Külső-Báránd** pusztán, melyet **Kégl** György nagybirtokos bérel, már vagy egy hét óta folyik a kukoriczatorés. Abai emberek dolgoznak ott, kik felesben végzik a munkát. Egyiküket, **Pákozdi** Sándort a minap a kisegítő csöszként alkalmazott **Horváth** Mihály béres följelentette az uraságnál, a mért az néhány zsák kukoriczát a másébol félretett s meg is büntették két forintra. Nagyon fáj ez a följelentés, helyesebben a bírság Pákozdi-

nak s szinte szándékosan kereste az alkalmat, hogy az öreg csöszszel összevevessen. Tegnapelőtt vasárnap reggel a rézesek már kora hajnalban künn dolgoztak, hogy a maguk részét hazaszállítsák, köztük volt Pákozdi is. Mikor Horváth Mihály elébe került, szemrehányást tett neki az árulkodás miatt. Szó szót követett s a vita közben Pákozdi torkon ragadta az öreget. Ez sem volt rest, hanem a kezében levő hatalmas szilfa füttykössel egymásután két hatalmas ütést mért Pákozdi koponyájára, kinek heve erre alábbhagyott és azután csöndesen rakodni kezdett a kocsijára. A rakodást bevégezve hazafelé indult, utközben azonban betért a közellevő főenyi csárdába egy kis italra. Többen is voltak ott s így még elbeszélgett egy darabig, majd egy kissé szédelegve ült föl a kocsijára. Mire hazaért Abára, már annyira elgyengült, hogy a gyeplőt sem tudta tartani; csak eldült a kocsi fenekén s a lovak maguktól lépegettek be az ismerős udvarra. Felesége és apró gyermekei ijedten szaladtak ki s a szomszédok segítségével leemelték a már mozdulatlan embert, ki azután pár perc múlva meghalt. Az esetet bejelentették a hatóságnál, miro a vett értesülés után **Tömör** József vizsgáló bíró dr. **Pataki** Ármin és dr. **Hercz** Oszkár törvényszéki orvosok kíséretében tegnap Abára utazott, hol az eset tanuit kihallgatta, az orvosok pedig fölbonczolták a halottat. A azerencsétlen Pákozdi halálát a hatalmas ütés következtében történt koponyarepedés okozta. Horváth Mihályt, a 65 esztendőes öreg csöszt letartóztatták, ki tettét beismerte ugyan, de nyilvánvaló, hogy a gyilkosság nem volt szándékában. Áldozatát még tegnap este eltemették.

— **Hirtelen halál.** **Magyar-Almás**on a mult szerdán délután **Rács** Sándor 35 éves csizmadia mester kocsiójával hazaérkezett a földekről. A kocsiro leugorva, ki akarta fogni a lovait, miközben hirtelen rosszul lett és egyetlen jajszó nélkül földre roskadt. Szívzélhűdés ölte meg.

— **A csoóri ut közbiztonsága.** Helyesebben mondhatnók: közbizonytalansága. Alig mulik el egy est, vagy éjszaka, hogy valamely arra haladó ember holmijában kárt ne vegyenek a mély inkognitójú gazemberek, kiket még maig sem sikerült kinyomozni, daczára annak, hogy már évek óta tart ez a veszedelmes állapot. Most vasárnap hajnalban **Füri** Lajos **csoóri** molnár kocsijáról két zsák lisztet loptak le valószínűleg ugyanazok, a kik tegnap éjjel a vásárról hazatérő **Kohn** Zsigmond Szügyény-utcai ruhakereskedő portékáját akarták megdézsmálni. Ez utóbbi próbálkozást azonban **Kohn** ébersége meghiúsította. A rendőrség a Sárkányhegyi künnlakókra gyanakszik, a hol kutatást is tartottak, de eredménytelenül. Most a csendőrség vette át a nyomozást s így remélhető, hogy hovahamarább megcsipik az éjjeli brigantikát.

— **Tolvajkrónika.** „Sok a rossz ember,” mint az egyszeri tolvaj mondta, a ki mindig attól félt, hogy észreveszi valaki. Am most s tolvaj talán még több, mint a „rossz ember”, vagyis a fogdmeg. Legalább mi nagyon sok olyan esetről hallunk, a hol a gazos lop és elmenekül, de elfogott tolvajt talán még a rendőrségi kulcos sem látott mostanában. Most akadt volna egy a királykut-utca **Pente** János személyében, a ki tegnap virradóra betört, a vele egyházban lakó **Hufnagel** Gáspár padlására s onnan több zsák gabonát ellopott, ezt azonban a törvényszék elé fogják állítani. Sokkal furfangosabb volt az az ismeretlen fiatalember, a ki a napokban **Rieder** Nándor délvasuti mozdonyvezető apáca-utca lakásán kvártélyt fogadott s mig a házbeliék távol voltak, összeszedett minden összeszedhető s azzal megugrott. Most ütök a nyomát. — **Janny** Ferencz városi kövezőtől egy értékes ezüst zsebórát emelt el valaki, mig a kárvallott egy külvárosi utca árkában kocsmái mámorát pi-

hente ki. — **Kocsis József Klein Mór** berényi-
uti lakos szolgálja a napokban panaszt tett a
rendőrségnél, hogy a ház kamrájából ismeret-
len tettesek az összes zók-mókját ellopták. —
Láng Ferencz kórház-utcai asztalos **Báder**
István nevű inasát váltani küldte egy tiszessel
az utcában levő péküzletbe. Míg az épépenzt
átolvasták a fiúnak, egy a boltban ügyelő
asszony, **Szabó Györgyné** abból öt forintot
fölkött és azzal elszaladt, de nyomban el-
csípték. — Végül az érdekelteknek szóló
figyelmeztetésül konstatáljuk, hogy a külvárosi
istállóknak napirendben vannak a betörések, hát
jó lesz egy kicsit ügyelni a biztonságra.

— **Egy fiú öngyilkossága.** **Vleskó József**
tárnoki lakos 17 éves Márton nevű fia e hónap
elején egy budapesti pékhez szegődött szolgál-
latba. 20-án megszökött a gazdájától, mert a
rábizott sütemény árából 14 forintot elskikaszt-
ott s azóta odahaza csavargott. A napokban
Deli Mihály mezőcsész jelentett tett az elő-
járásnál, hogy a fiú a berki pusztá határá-
ban agyonlötöte magát. Az előjáróság a még
élő öngyilkost nyomban beszállította szülei
lakására, a hol az másnap reggelre iszonyu
kinok közt kiszenvedett.

A novemberi katonai előléptésekről szóló
névsor mai számunkból helyszüke miatt kima-
radt s így csak a jövő számban hozzuk.

— **Ítélet.** Ezelőtt három esztendővel igen
nehéz idők jártak **Dominig Agoston** ügynökre
s ekkor történt hogy a bíróság egyik hitelezője
nevében kielégítési végrehajtást vezetett a laká-
sán talált ingóságokra. Rájöttek azonban, hogy
a végrehajtási jegyzőkönyvbe fölvevett ingóságok
közül **Dominig** mintegy 60 frt. értékűt elidege-
niti s ezért a budapesti törvényszék most 8
napit fogházbüntetésre és egy évi hivatalvesz-
tésre ítélte.

— **Végtárgyalások.** A székesfejérvári kir.
törvényszéknel 1899. évi november hónapban
következő büntető végtárgyalások tartatnak
meg. 4-én **Kossa Gáborné** emberölés vétsége stb.
Keller József vétkes bukás vétsége. 11. **Málics**
András súlyos testi sértés vétsége. **Varga József**
hivatalos sikkaszt. büntette **Idb. Hetessy Lajos**
ragalmazás vétsége. 7-én **Jelenik József** súlyos
testi sért. büntette. **Tabai Ferencz** és társa lo-
pás büntette. **Medgyasszai Vincze** súlyos testi
sért. vétsége. **Csákvári István** és társa lopás
bünt. és vétsége. 8-án **Nyugéri Sándor** és társa
hatóság ell. erőszak büntette. **Roganovics Gá-**
bor és társa súlyos testi sért. bünt. **Boros**
Adámné emberölés vétsége. **Nagy János** és
társai személyes szabadság megsért. vétsége.
11-én **Balázs István** súlyos testi sért. vétsége.
Jusits János tüzvész okozás vétsége. **Rajkó**
Mihály becsületértés vétsége. **Szilágyi (Szi-**
ládi) András és társa lopás bünt. stb. 14-én
Welner Márton emberölés vétsége. **E. Kovács**
József súlyos testi sértés vétsége. **Németh János**
és társa lopás bünt. stb. **Gábel István**
hatóság ell. erőszak bünt. 15-én **Varga György**
magánlak. sértés bünt. **Szombath József** hatóság
ell. erőszak stb. **Ozv. Rózsa Adolfné** és társai
csalárd bukás stb. 18-án **Skornyák Mátyásné**
orgazdaság büntette. **Gscheid József** hamis vád
büntette. **Ikhárd Andrásné** hamis tanúzás bünt.
Horváth H. István és társai lopás bünt. stb.
21-én **Humbes Béla** súlyos testi sértés büntette.
Hofner Mária és társai mazatelhajtás bünt. stb.
Havas Pál család vétsége. **Kovács Antal** és
társa magán és közokirat hamisítás. **Szigeti**
Nándor becsületértés vétsége. 22-én **Klein**
Gyula lopás büntette. **Szadeczky Béla** hatóság
elleni erőszak bünt. **Csepri Ferencz** hatóság ell.
erőszak bünt. 25-én **Surányi István** súlyos testi
sért. bünt. **Imre János** tüzvész okozás vétsége.
Hisz Terézia lopás büntette. 28-án **Rózsa Sándor**
súlyos testi sértés vétsége. **Ilász Béla** és
társai két rendbeli sikkaszt. véts. **Udvardi József**
ragalmazás vétsége. 29-én **Szőnyegi István**
lopás vétsége. **Vitok György** és társai lopás
bünt. **Madarász Antal** fajtelenség vétsége.

— **„Englisch World.”** A napokban egy ér-
dekes hetilap fog megjelenni Székelyei Szeku-
lesz szerkesztésében, melynek abban áll az
érdekessége, hogy angol nyelven lesz megírva.
Az „Englisch World“-nak czélja, hogy az angol

irodalmat tüzetesen ismertesse, s hogy az angol
nyelvben előforduló sajtóságokat tárgyalva,
ezeknek elsajátítását megkönnyítse, s úgy az
angolul tanuló, mint tanítónak munkájában se-
gítségére legyen. Alul magyar magyarazatokkal
lesz ellátva, az angol sporttal kimerítően fog-
lalkozik és hirneves angolországi írók, továbbá
a magyarországi angol kolonia kimagaslóbb
alakjai szerepelnek mint munkatársai. A kik e
lapra előfizetni óhajtanak, azok küldjék az elő-
fizetési díjat (egy évre 6 frt) az „Englisch
World“ kiadóhatalába Zombor, Bácsmegeye.

— **Állatbetegségek a megyében.** **Sertésor-**
báncz: székesfejérvári j. Moha 65 u., **Sertésvész:**
adonyi j. K.-Perkáta 1 u., N.-Perkáta 14 u.,
móri j. Bodajk 15 u., Csákvár 43 u., **sárbogárdi**
j. A.-Alap 40 u., A.-Szt.-Iván 3 u., **Czece** 6
u., **Igar** 47 u., **Sárbogárd** 13 u., **Sárosd** 12 u.,
S.-Szt.-Miklós 6 u., **székesfejérvári j.** Kápolnás-
Nyék — **Pettend** 1 u., N.-Láng 6 u., **Pákoz** 3
Sukoró 1 m., **váli j.** Alcsuth 17 u., **Baracska** 46
u., **Csabdi** 1 p. **Ettyek** 6 u., **Martonvásár** 1 u.

Színház.

Október 28.

A Gyurkovics lányok. **Herczeg** Ferencznek,
a legdivatosabb magyar írónak ezen jóiúi
alakjai a közönség emlékezetében immár meg-
szüntek egyszerű novellahősök lenni. Élő fo-
galomná váltak, mint a Gráciáki, vagy a —
Sanyaró Vendek. A hasonlat — megengedem
— egy kissé bizarr, de a ki jobbat óhajt, gon-
dolkozzék rajta tulajdon maga. A szerző sem
sokát törte a fejét, míg ezeket az alakokat
megteremtette; csupa ötlet mindenik szavuk,
mozdulatuk, de valjuk meg, kedves, szellemes
ötlet, melyek egyenkint arra valók, hogy az
agyafurt **Horkay** szándékait elősegítsék, együtt-
véve pedig a közönséget a lehető legkellemes-
ebben szórakoztassák. Szerző ezt a czélját
teljesen elérte, úgy a már általánosan ismert
novelláival, mint az azokból egybeszerkesztett
és életképeknek nevezett bohózatában, melyet a
szombati bemutatón láttunk **Szalkayéktól** igen
élvezhető előadásban. A darab meséje a követ-
kező: **Gyurkovicsék** egy rokonukat várják:
Kemény Tónit, a szülő ifjonezót, a ki helyett
egészen váratlanul **Miczi** leányuk érkezik meg,
„kicsapatván“ a nevelőintézetből holmi pajkos-
ságok miatt. **Miczi** utközben véletlenül megis-
merkedett a híres bácska gavallérral, **Horkay**
Ferivel, a ki ígérétéhez híven pár perc múlva
nyomon követi. **Gyurkovicsék** a még sohasem
látott rokonuknak nézik s a ravasz **Horkay**, a
a tréfának különben sem lévén ellensége, ki-
tünően beletalálja magát a kényves szerepbe
és szerencsésen játsza mindaddig, míg csak
az igazi rokon meg nem érkezik. **Miczi** nagyon
szeretne hosszú ruhát viselni, de ezt családi
szokás, helyesebben: fogás szerint csak akkor
tehetné, ha három idősebb nővére majd férjhez
megy, a mi nem is olyan könnyű dolog egy-
egy ripszgarmitura hozománynyal és hat üveg
lekvár évi apánasszal. **Horkay** ajánlkozik, hogy
ő megfelelő csók-honorárium fejében mindhármu-
kat férjhez adja. Időközben a várt rokon
megérkezése után — leleplezik ugyan az ál-
rokont, de ő azért fényesen beváltja adott ígér-
tetét, felvonásonkint egy-egy leányt segítvén
az óhajtott főkötő alá, még pedig saját szívük
választása szerint. Végre **Miczi** kerül a sor,
de itt már nem sül el a furiang, mert a kicsike
magát a leleményes **Horkay** választotta, a kit,
midőn a kialakult bért javában szedegetné,
a familia „in flagranti“ megcsip a tulaj-
don kelepcejében. Nyomban meg is tartják
az eljegyzést, mert **Gyurkovicsék** nem a lassu
habozás emberei. Mulatságosnál mulatságosabb
jelenetek egymást váltják a darabban, elejétől
végig. **Horváth Aranka** igen kedves volt a csin-
talan **Miczi** szerepében, friss temperamentuma
bőven pótolja egyéb fogyatkozásait. **Holczi**
Ilona hódított fess **Katinka** volt, sajnos azon-
ban hogy a közönségnek jobban akart tetszeni,
mint a tulajdon férjének, **Radványinak**, a mi
sokat lerontott játéka őszinteségéből, **Pompás**
alakítást nyújtott **Szalkay** (**Radványi**) és **Déri**
Béla (**Horkay Feri**). Jók voltak még **Krémer**

(**Radványi Gida**) és . . . azaz hogy a többiről
majd inkább máskor. Közönség botrányosan
csekély számmal, noha az előadás legalább is
három negyed részben telt házat érdemelt volna.

Október 29.

Vasárnap délután félhelyaras zóna előadás
volt. Ez alkalommal **Rákossy Jenő** „**Ripacos**
Pista dolmányá“ czimű népsziművét adták elő.
A vasárnap délutáni közönség mindig igen hálás
a szereplők iránt, s ezen halálját tüntető tapssal
rójja le. Különösen **Réthy Lina**, **Szentmiklóssy**
Béla és **Szepessy Gusztáv** tetszett, kik szép
alakításukkal csakugyan meg is érdemelték a
sok tapsot.

Vasárnap este félig telt ház előtt a „**Gyur-**
kovics lányok“ czimű életkép került másodsor
színe. A szombati premiére és a vasárnapi
előadás között egy a játékban mint a rendezés-
ben meglehetősen különbség volt. Ugy látszik,
a színpad szokatlansága okozta azt a csekély
lámpalázt, mely a vasárnapi előadás alkalmá-
val már tökéletesen eltűnt.

Október 30.

Gésák. **Sydney Jones** kedves zenéjü ope-
rettjét eléggé ismerheti a fejérvári közönségnek
az a része, mely néha belülről is meg szokta
tekinteni a színházat. Ezuttal csupán a társulat
operett-személyzetéről akarunk valamit mondani.
Sokat lehetne ugyan, képességeikről csak úgy,
mint fogyatkozásairól, de nem szeretjük a
szószaporítást, annál inkább, mert meg vagyunk
győződve, hogy a publikum, a mint nem jár az
előadásokra, ép úgy nem olvassa el a szinkri-
tikát sem. **Réthy Lina** (**Mimóda**) elég terjedelmes
hanganyaggal rendelkezik, de játékában több
rutint szerettünk volna látni. **Szalóci Irénellé**
(**Molly**) épen megfordítva áll a dolog. Ez a kis
primadonna csupa tűz, csupa temperamentum,
kár, hogy néha szertelenségbe téved. Az
orfumi fogások még a különben pajkos ope-
rettekben is feleslegesek, sőt izléstelenek. **Nagy**
Imre (**Katána**) tenorja hasonlíthatatlanul többet
ér mint a játéka, mely, mint a legtöbb vidéki
tenoristáé, kissé merev, szögletes. **Szentmiklósi**
(**Reginald**) igen előnyösen mutatkozott be. **Szép,**
lág baritonját bizonyára még sokszor megtap-
solják; játékaról mai föllépte után még korai
volna ítéletet mondani. **Kitínó** volt **Szalkay**
(**Vuncsi**); kupléival és tánczával alig győzött
betelni a közönség. A „**Csuf csuf** . . .“ kuplé
egyik strófájában ugyancsak kiöntötte a szíve
keserűségét a részvétlenség ellen. **Jóizlésű**
publikum az efféle nyelvelést vissza szokta
utasítani, de ezuttal mindenki csak azt érezte,
hogy igaza van a direktornak. **Borsitzky Ilona**
(**Constance**), **Burcs Aranka** (**Juliette**) és **Szepessy**
Gusztáv (**Imári**) szintén jók voltak.

F—y.

Felelős szerkesztő: **Chay Antal.**

NYILT-TÉR.*

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi
alkális termézetes
savanyuvíz

NYÁLKAOLDÓ HATÁSÁNÁL FOGVA A
TÜDŐ, GYOMOR ÉS HUGYHÓLYAG

+++ BANTALMAKNÁL +++

47. 0—30 LEGJOBBAN AJÁNLVA!

MINDENÜTT KAPHATÓ!

* E rovatban közlöttékért teletölésért nem vállal a szerkesztőség.

Nyomatott Számmér **Imrénél**, **Székesfejérvárott.**